

DE PARASOL

School voor speciaal basisonderwijs

Protocol huiselijk geweld
en kindermishandeling
SBO de Parasol

Datum laatste bijwerking: 08-02-2021

In opdracht van: Anja Kusters (directie)

Locatie gegevens:

Richard Hollaan 2
3144 BB
Maassluis

Uitgevoerd door:

D-tac focus op gedrag en veiligheid
Waaier 34A
2451 VV Leimuiden
0172-507536

De auteur kan, behoudens opzet, bedrog of grove fout en nalatigheid in zijn hoofde, niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die gebruikers hebben geleden door het consulteren of gebruiken van dit document en de erin opgenomen informatie.

Protocol huiselijk geweld en kindermishandeling

Inhoud

Protocol Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling	4
Inleiding	4
Over de meldcode	4
Signalen herkennen.....	4
Signalen bespreekbaar maken	4
Objectief Informatie verzamelen	4
Zorgvuldigheid en discretie	5
Betrekken van ouders	5
De meldcode en AVG	5
Aandachtfunctionaris	5
Definitie kindermishandeling	5
De vijf stappen van de meldcode op onze school.....	6
Stap 1 signalen in kaart brengen.....	6
Stap 2 Overleggen met een (deskundige) collega en/of evt. (anoniem) Veilig Thuis.....	6
Stap 3 Gesprek met betrokken leerling en of ouders/ verzorgers.....	6
Vervolggesprek bij blijvend vermoeden van kindermishandeling	7
Wanneer niet met ouders praten?.....	7
Disclosure (onthulling)	7
Stap 4 Vermoeden Wegen	8
Stap 5 beslissing	9
Bijlage 1	10
De vijf fasen van het oudergesprek.....	10
Tips in gespreksvoering	10
Bijlage 2 Acute en structurele onveiligheid.....	11
Acute onveiligheid.....	11
Structurele onveiligheid:	12
Bijlage 3	12
Checklist signalen huiselijk geweld of kindermishandeling Kinderen van 4-12 jaar.....	12
Signalen specifiek voor seksueel misbruik	14
Checklist Signalen huiselijk geweld of kindermishandeling Kinderen van 12-18 jaar.....	15
Signalen specifiek voor seksueel misbruik	17
Bronnen.....	17

Protocol Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

**Overal waar staat “betrokkenen” kunt u lezen; Directie, leerlingen, medewerkers, stagiaires, ouders, wettelijk vertegenwoordigers, andere disciplines en extern betrokken partijen.*

Inleiding

Uit onderzoek is gebleken dat er gemiddeld in elke schoolklas wel een kind zit dat slachtoffer is van een vorm van mishandeling. Om deze reden is voor alle scholen verplicht een meldcode huiselijk geweld of kindermishandeling te hebben. Medewerkers hebben de verplichting deze meldcode te gebruiken bij vermoedens of signalen die kunnen duiden op fysiek, psychisch of seksueel geweld en verwaarlozing bij leerlingen. Van elke school wordt verwacht dat zij de stappen die genomen moeten worden specifiek afstemt op de eigen praktijk.

Over de meldcode

De meldcode is een wettelijk stappenplan waarin staat hoe medewerkers kindermishandeling signaleren en melden. In de vernieuwde meldcode wordt ook afwegingskader opgenomen, waardoor de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt. Aan de hand van 5 stappen bepalen medewerkers of ze een melding moeten doen bij Veilig Thuis en of er vanuit de eigen organisatie voldoende hulp kan worden ingezet.

Signalen herkennen

Er zijn heel veel signalen die kunnen duiden op kindermishandeling. Aanwezige signalen hoeven echter niet te betekenen dat er ook sprake is van mishandeling.

Er kan natuurlijk ook iets heel anders aan de hand zijn. Soms is er niet eens een concreet signaal aanwezig maar heeft een medewerker het onderbuikgevoel dat er iets aan de hand is. Ook dan is het altijd de moeite dit verdergaand te onderzoeken (**zie signallenlijst)

Signalen bespreekbaar maken

De eerste stap is om aanwezige signalen bespreekbaar te maken. Hier is durf voor nodig. Je weet tenslotte niet of je bestaande vermoeden wel klopt. Maar stel je voor dat je niets zou doen met de aanwezige signalen of onderbuikgevoel en later blijkt dat de leerling toch je hulp nodig had? Vaak overtuigen we onszelf dat er niets aan de hand is en dat het wel overwaait. Juist om deze reden is het naast het erkennen van je onderbuikgevoel en het herkennen van aanwezige signalen ontzettend belangrijk dat je deze direct bespreekbaar maakt en toetst. Zien anderen ook wat jij ziet? En welke betekenis geven zij aan de bestaande signalen? Door het op deze manier te benaderen heb je de mogelijkheid de situatie vanuit verschillende perspectieven te bekijken.

Objectief Informatie verzamelen

Om de aanwezige signalen of het afwijkende gedrag objectief te onderzoeken heb je meer informatie nodig. Dit betekent geen diepgaand justitieel onderzoek, maar het signaleren en rapporteren van signalen die afwijken van het normale gedrag van de leerling. Objectief informatie verzamelen is niet gemakkelijk. Het is gebaseerd op feitelijke waarnemingen en mag niet voorzien zijn van aannames en invullingen van hetgeen je waar genomen hebt. Het is dus belangrijk heel goed met elkaar af te spreken waar je op gaat letten en dat je

opvallende waarnemingen feitelijk rapporteert. Als in een verdergaand stadium blijkt het vermoeden of de signalen kloppen zijn deze gerapporteerde zaken erg belangrijk.

Zorgvuldigheid en discretie

Het lijkt misschien overbodig om te benoemen, maar het professioneel omgaan met (vermoedelijk) huiselijk geweld en kindermishandeling vraagt grote zorgvuldigheid en discretie van iedere betrokkene. In elk moment van het proces dient door het bevoegd gezag van de school de zorgvuldige afweging gemaakt te worden met wie informatie gedeeld wordt, en welke partijen inzicht mogen hebben in de beschikbare informatie. Voor de medewerkers die op de hoogte zijn van het vermoeden van huiselijk geweld en mishandeling geldt een beroepsgeheim.

Betrekken van ouders

Signalen over onveiligheid van kinderen bespreek je zo veel mogelijk direct met de ouders en waar mogelijk met het kind. (Als de veiligheid van betrokkenen dit toelaat). Hoe dit vorm krijgt is nader omschrijven in de vijf stappen van de meldcode.

De meldcode en AVG

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kaderwet die niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Hier geldt dat een specifieke wetgeving zoals de meldcode boven de algemene norm van de AVG staat. Het recht om een dossier aan te maken en melding te maken bij veilig thuis blijft hierdoor van kracht.

Aandachtfunctionaris

Een aandacht functionaris is op grond van de Wet verplichte meldcode niet verplicht. De aandacht functionaris kan wel een belangrijke rol vervullen bij de implementatie van de meldcode en ondersteuning van medewerkers bij de uitvoering van de stappen van de meldcode. Ook in de samenwerking met Veilig Thuis kan de aandacht functionaris een belangrijke verbindende bijdrage leveren.

Definitie kindermishandeling

De definitie van kindermishandeling, zoals genoemd in de Jeugdwet:

'Kindermishandeling is elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel'

Waar ouders staat worden ook stief-, adoptie- en pleegouders bedoeld. Kinderen kunnen ook in een relatie van afhankelijkheid ten opzichte van beroepskrachten verkeren. Kindermishandeling betreft kinderen van 0-19 jaar. Ook ongeboren baby's vallen onder de definitie. Het is een brede definitie. Wanneer je als medewerker een vermoeden van kindermishandeling hebt kan dat ook gedefinieerd worden als ernstige opvoedingsproblemen of pedagogische onmacht van ouders. Het woord op zich is niet belangrijk, de consequenties wel. De zorgen om het kind zijn reden voor actie. Ook als er geen sprake is van kindermishandeling maar bijvoorbeeld wel van ernstige opvoedingsproblemen verdienen kind en ouders steun en hulp.

De vijf stappen van de meldcode op onze school

Stap 1 signalen in kaart brengen

Houd bij het signaleren van vermoedens van kindermishandeling en/of huiselijk geweld altijd rekening met het feit dat signalen niet altijd op kindermishandeling hoeven te wijzen.

- Je neemt gedrag waar bij een leerling dat afwijkt van het gebruikelijke gedrag of je hebt een onderbuikgevoel dat er mogelijk iets speelt, waarbij de meldcode van toepassing is.
- Zet aanwijzingen die het vermoeden onderbouwen op een rij. (*zie checklist signalen)
- Onderzoek, observeer, en houdt de frequentie bij
- Omschrijf zo feitelijk als mogelijk welke signalen je zijn opgevallen in het leerling dossier
- Als een kind of partner naar jouw idee in acuut gevaar is overleg je direct met de locatiemanager en belt de Politie.
- Overleg met Veilig Thuis indien mogelijk!

Stap 2 Overleggen met een (deskundige) collega en/of evt. (anoniem) Veilig Thuis

- Bespreek het onderbouwde vermoeden met de betrokken Ib-er
- Er wordt door IB-er een besloten overleg gepland met de CVB rondom het informeren en coördineren van een eventuele procedure.
 - Wat is er aan de hand?
 - Welke acties moeten worden genomen.
 - Wie gaat de acties nemen
- Zorg ervoor dat datgene wat er tijdens het overleg afgesproken is nauwkeurig wordt vastgelegd in het leerling dossier.
- Overweeg altijd om contact op te nemen met Veilig Thuis voor (telefonisch) advies of consult.

Stap 3 Gesprek met betrokken leerling en of ouders/ verzorgers

A. Leerling

- Na overleg met in het CVB kan na zorgvuldige afweging besloten worden dat er eerst een gesprek plaatsvindt met de betrokken leerling.
- Van belang is dat je van tevoren gezamenlijk bespreekt wat het doel is van het gesprek. Stel gezamenlijk vast op basis van welke (concrete) zorgen en signalen je het gesprek voert en welke insteek je kiest. Afhankelijk van de situatie wordt bepaald wie dit gesprek voert (2 personen).
- Luister goed naar de leerling

- Wees neutraal en feitelijk en laat je niet leiden door emotie
- Let op lichaamstaal en wees geduldig
- Geef direct na het gesprek een terugkoppeling aan de betrokken LK+ CVB
- Maak feitelijke verslaglegging in het digitaal leerling dossier
- Onderzoek betrokkenheid andere hulpverleners en wat zij weten en/of vermoeden.

B. ouders/verzorgers

- Na overleg in het CVB wordt op korte termijn een gesprek gepland met de betrokken ouders
- Bepaal voor aanvang van het gesprek goed wat je doel is van het gesprek. (informatie verzamelen, zorgen delen, motiveren tot hulp)
- Stel gezamenlijk vast op basis van welke (concrete) zorgen en signalen je het gesprek voert en welke insteek je kiest. (2 personen).
- Zorg ervoor dat datgene wat er tijdens het gesprek aan informatie naar voren komt nauwkeurig wordt vastgelegd in het leerling dossier. Vermeld daarbij duidelijk welke afspraken je hebt gemaakt hebt met de ouders
- Geef direct na het gesprek een terugkoppeling aan LK+ CVB (zie vijf fasen van het oudergesprek)

Vervolggesprek bij blijvend vermoeden van kindermishandeling

Als de ouder(s) tijdens het eerste gesprek aangeven zich niet te herkennen in de zorgen die je hebt, de problematiek geen erkenning geven of geen verdere stappen willen ondernemen, dan maakt je (indien er nog altijd vermoedens bestaan) op korte termijn een vervolgafpraak met de ouders. Geef in dit tweede gesprek opnieuw je zorgen aan over de leerling en vertel op basis van welke signalen/ zorgen je vermoedens hebt dat er iets aan de hand is. Benoem kort de inhoud en de afspraken van het eerdere gesprek. Geef aan dat je vanuit de zorg voor het kind en vanuit je professionele verantwoordelijkheid genoodzaakt bent om in overleg te gaan met Veilig Thuis. Vertel de ouders dat Veilig Thuis de instelling is waar iedereen met zorgen over mogelijke kindermishandeling terecht kan en welke hulp daar geboden kan worden.

Wanneer niet met ouders praten?

Er kan zich een situatie voordoen waarin, door het voeren van het gesprek, de veiligheid van één van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen. Dit kan bijvoorbeeld bij het vermoeden dat een van de ouders na een gesprek de boosheid richt op het kind of dat het vermoeden bestaat dat het risico op escalatie tijdens het gesprek groot is. Het is aan te bevelen om in zo'n situatie Veilig Thuis om advies te vragen.

Disclosure (onthulling)

We spreken van disclosure (onthulling) als slachtoffers, kinderen en/of volwassenen, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling, of zich hierover uiten zonder hulp te vragen. Vaak betekent dit dat het slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het aangaan van een gesprek met onvoldoende voorbereiding kan secundair leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Een professionele norm tot melden bij disclosure betekent dan ook zorgvuldige afstemming over vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopiëren, of op welke manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van D-tac focus op gedrag en veiligheid.

Stap 4 Vermoeden Wegen

- Heb ik op basis van stap 1 t/m 3 een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling?
- Heb ik een vermoeden van acute of structurele onveiligheid?

1. **Vermoeden** wegen Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten.

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2

2. **Veiligheid** Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/ leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid: (zie acute en structurele onveiligheid)

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. **Hulp¹** Ben ik, of iemand anders in mijn school in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

4. **Hulp²** Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn. Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem een casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. **Resultaat** Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de directbetrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen.

Stap 5 beslissing

1: Is melden noodzakelijk?

2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?

Het is van belang dat in stap 5 beide beslissingen en in deze volgorde worden genomen. Een beroepskracht vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand van de uitkomsten van stap 4 over de mate van ernst van de gesignaleerde (dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling en het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende beroepskracht of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze beroepskracht als de betrokkenen behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede

beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis beantwoord worden.

Bijlage 1

De vijf fasen van het oudergesprek

1. Begin van het gesprek

Stel de ouders op hun gemak.

2. Aanleiding van het gesprek

Vertel de aanleiding voor de afspraak aan de ouder (s)

3. Reactie ouders

Geef de ouder(s) de gelegenheid hierop te reageren. Stel open vragen en neem een luisterende houding aan. Als de ouder(s) de zorg niet delen, geef dan duidelijk aan welke zorgen of signalen u hebt. Spreek in de 'ik-persoon'. Stimuleer de ouders om vragen te stellen en om hun problemen te uiten. Stel in samenspraak met de ouder(s) vast welke problemen of risico's gezamenlijk worden vastgesteld.

4. Aanpak van het probleem

Probeer samen oplossingen te bedenken. Geef de mogelijkheden voor hulp aan die school of andere instanties kunnen bieden. Spreek de ouders wel aan op hun verantwoordelijkheid voor de zorg van hun kind. Bespreek wat het effect is op het kind als er niets gebeurt. Maak tegelijkertijd duidelijk dat je vanuit je professionele betrokkenheid ook een eigen verantwoordelijkheid draagt.

5. Samenvatting

Vat het besprokene en de gemaakte afspraken duidelijk samen. Vraag aan de ouder(s) of zij het met deze samenvatting eens zijn. Deel mee dat de afspraken in het leerling dossier worden genoteerd.

Tips in gespreksvoering

- Maak het doel van het gesprek duidelijk
- Omschrijf bij het delen van zorgen concreet wat uw zorg is zonder het woord kindermishandeling te gebruiken.
- Vermeldt daarbij het (mogelijke) effect op het kind op korte en lange termijn.
- Vertel de ouders wat er feitelijk is opgevallen. Geef ook aan wat wel goed gaat met het kind.
- Vraag of ouders de genoemde concrete waarnemingen herkennen en hoe ze deze verklaren.
- Vraag hoe ouders het kind thuis beleven.
- Respecteer de (ervaring)deskundigheid van ouders m.b.t. hun kind.
- Spreek de ouders aan op hun verantwoordelijkheid als opvoeder.
- Nodig de ouders uit om te praten door open vragen te stellen (wie, wat, waar, hoe, etc.)
- Praat vanuit jezelf (ik zie dat.)
- Wees eerlijk en open, pas op voor vrijblijvendheid.
- Vraag hoe ouders de geuite zorgen beleven.
- Kies in het gesprek die invalshoek die aansluit bij de specifieke cultuur en gewoonten.
- Laat een kind niet tolken voor zijn ouders.
- Doe geen toezeggingen die je niet waar kunt maken.
- Ga na of er al hulp in het gezin is.
- Als ouders zich dreigend uitlaten benoem dan dat de ouder dreigt en stop het gesprek.
- Wanneer de ouders helemaal opgaan in hun eigen emoties, haal de ouder dan terug naar het hier en nu, bijvoorbeeld door te vragen of er nog geld in de parkeermeter moet, of suiker of melk in de koffie.

- Leg afspraken en besluiten na afloop van het gesprek kort en zakelijk vast en geef de ouders een kopie.
- Bij gescheiden ouders: Altijd goed letten op gezag. Als een ouder geen gezag heeft, heeft deze wel recht op globale informatie.

Bijlage 2 Acute en structurele onveiligheid

Acute onveiligheid

betekent dat een persoon in direct fysiek gevaar verkeert, dat diens veiligheid de komende dagen niet gegarandeerd is en dat direct bescherming nodig is. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om (een ernstig vermoeden van) seksueel geweld of (dreiging van) fysiek geweld.

Voorbeelden van acuut onveilige situaties van huiselijk geweld en/of kindermishandeling:

- Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft;
- (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe
- Poging tot verwurging;
- Wapengebruik;
- Geweld tijdens de zwangerschap;
- (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld, of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar;
- Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking);
- Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel;
- Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens over bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt;
- Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn;
- Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs;
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Structurele onveiligheid:

van structurele onveiligheid wordt gesproken als in gezinnen of huishoudens sprake is van zich herhalende of voortdurende onveilige gebeurtenissen en situaties. Herhaald huiselijk geweld en/of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (pleger schap en slachtofferschap) in de toekomst.

Voorbeelden van structureel onveilige situaties van huiselijk geweld en/of kindermishandeling:

- lichamelijk geweld
- psychisch geweld
- lichamelijke verwaarlozing
- emotionele verwaarlozing
- seksueel geweld
- overige vormen van geweld en onveiligheid (zoals bijvoorbeeld eer gerelateerd geweld).

Bijlage 3

Checklist signalen huiselijk geweld of kindermishandeling Kinderen van 4-12 jaar

Deze lijst geeft een overzicht van signalen van kindermishandeling bij kinderen in de leeftijd van 4 - 12 jaar. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te 'bewijzen'. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben. Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden mishandeld.

Lichamelijk welzijn

- blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden
- groeiachterstand
- te dik
- slecht onderhouden gebit
- regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen
- kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan
- oververmoeid
- vaak ziek
- ziektes herstellen slecht
- kind is hongerig
- eetstoornissen
- achterblijvende motoriek
- niet zindelijk op leeftijd dat het hoort

Gedrag van het kind

- timide, depressief
- weinig spontaan
- passief, lusteloos, weinig interesse in spel
- apathisch, toont geen gevoelens of pijn
- in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld
- labiel
- erg nerveus
- hyperactief
- negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst
- negatief lichaamsbeeld
- agressief, vernielzucht
- overmatige masturbatie

Tegenover andere kinderen:

- agressief
- speelt weinig met andere kinderen
- vluchtige vriendschappen (12-18)
- wantrouwend
- niet geliefd bij andere kinderen

Tegenover ouders:

- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders

Tegenover andere volwassenen:

- angst om zich uit te kleden
- angst voor lichamelijk onderzoek
- verstijft bij lichamelijk contact
- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- agressief
- overdreven aanhankelijk
- wantrouwend
- vermijdt oogcontact

Overig:

- plotselinge gedragsverandering
- gedraagt zich niet naar zijn leeftijd
- slechte leerprestaties
- rondhangen na school
- taal- en spraakstoornissen

Gedrag van de ouder

- onverschillig over het welzijn van het kind
- laat zich regelmatig negatief uit over het kind
- troost het kind niet
- geeft aan het niet meer aan te kunnen
- is verslaafd
- is ernstig (psychisch) ziek
- kleedt het kind te warm of te koud aan
- zegt regelmatig afspraken af
- houdt het kind vaak thuis van school
- heeft irreële verwachtingen van het kind
- zet het kind onder druk om te presteren

Gezinssituatie

- samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen
- sociaal isolement
- alleenstaande ouder
- partnermishandeling
- gezin verhuist regelmatig
- slechte algehele hygiëne

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn

- verwondingen aan geslachtsorganen
- vaginale infecties en afscheiding
- jeuk bij vagina of anus
- pijn in bovenbenen
- pijn bij lopen of zitten
- problemen bij plassen
- urineweginfecties
- seksueel overdraagbare aandoeningen

Gedrag van het kind

- drukt benen tegen elkaar bij lopen
- afkeer van lichamelijk contact
- maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek
- extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik
- zoekt seksuele toenadering tot volwassenen

Checklist Signalen huiselijk geweld of kindermishandeling Kinderen van 12-18 jaar

Deze lijst geeft een overzicht van signalen van kindermishandeling bij kinderen in de leeftijd van 12 - 18 jaar. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te 'bewijzen'. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben. Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden mishandeld.

De signalen Lichamelijk welzijn

- blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden
- te dik
- slecht onderhouden gebit
- regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen
- kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan
- oververmoeid
- vaak ziek
- ziektes herstellen slecht
- kind is hongerig
- eetstoornissen
- achterblijvende motoriek

Gedrag van het kind

- timide, depressief
- weinig spontaan
- passief, lusteloos, weinig interesse in spel
- apathisch, toont geen gevoelens of pijn
- in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld
- labiel
- erg nerveus
- hyperactief
- negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst
- negatief lichaamsbeeld
- agressief, vernielzucht
- overmatige masturbatie

Tegenover andere kinderen:

- agressief
- speelt weinig met andere kinderen
- vluchtige vriendschappen (12-18)
- wantrouwend
- niet geliefd bij andere kinderen

Tegenover andere volwassenen:

- angst om zich uit te kleden
- angst voor lichamelijk onderzoek
- verstijft bij lichamelijk contact
- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- agressief
- overdreven aanhankelijk
- wantrouwend
- vermijdt oogcontact

Overig:

- plotselinge gedragsverandering
- gedraagt zich niet naar zijn leeftijd
- slechte leerprestaties
- rondhangen na school
- taal- en spraakstoornissen
- alcohol- of drugsmisbruik
- weglopen
- crimineel gedrag

Gedrag van de ouder

- onverschillig over het welzijn van het kind
- laat zich regelmatig negatief uit over het kind
- troost het kind niet
- geeft aan het niet meer aan te kunnen
- is verslaafd
- is ernstig (psychisch) ziek
- kleedt het kind te warm of te koud aan
- zegt regelmatig afspraken af
- houdt het kind vaak thuis van school
- heeft irreële verwachtingen van het kind
- zet het kind onder druk om te presteren

Gezinssituatie

- samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen
- sociaal isolement
- alleenstaande ouder
- partnermishandeling
- gezin verhuist regelmatig
- slechte algehele hygiëne

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn

- verwondingen aan geslachtsorganen
- vaginale infecties en afscheiding
- jeuk bij vagina of anus
- pijn in bovenbenen
- pijn bij lopen of zitten
- problemen bij plassen
- urineweginfecties
- seksueel overdraagbare aandoeningen
- (angst voor) zwangerschap

Gedrag van het kind

- drukt benen tegen elkaar bij lopen
- afkeer van lichamelijk contact
- maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek
- extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik
- veel wisselende seksuele contacten met leeftijdsgenoten
- zoekt seksuele toenadering tot volwassenen
- prostitutie

Bronnen

www.handelingsprotocol.nl

www.poraad.nl

www.vng.nl

www.rijksoverheid.nl

www.nji.nl